

Взаимопомощ, сътрудничество, справедливост и солидарност са ценности, които нашият народ изповядва отдавна. Те са залегнали в бита и традициите ни и съществуват живота ни до наши дни. Превъръщавали са се в различни предкооперативни форми, но най-пълната им

и сполучлива проява намираме в кооперацията.

В два броя на вестник "Земя" ви запознахме поотделно с личностите на основоположниците на кооперативното движение в България - Тодор Йончев и Тодор Влайков. Те са сред учредителите на първата българска кооперация - Мир-

ковско взаимодавно спестовно земеделческо дружество "Орало", и написват устава на кооперацията с изцяло европейско съдържание. Днес ще ви разкажем за резултата от общото им дело, а именно първата кооперация в България.

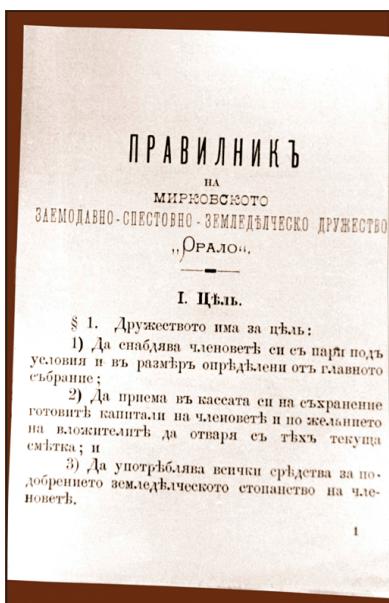
Първата българска кооперация

Разположено в Подбалканската долина, будното селище Мирково е мястото, където е учредена първата българска кооперация. Учредителното събрание на Мирковското взаимодавно спестовно земеделческо дружество "Орало" се случва в Деня на строителя, 26 октомври (Димитровден) през далечната 1890 година. Инициативата за събрането е на писателя Тодор Г. Влайков, по онова време учител в родния си град Пирдоп.

Няколко месеца преди учредителното събрание

През пролетта на 1890 г. Влайков бил поканен в с. Мирково, където изнесъл беседа за ползата от сдружи-

от жителите на с. Мирково Иван Маслов и Тодор Цолев, придружени от местния учител Недялко Кюлафлиев. Те го известяват, че присъствали на сказката му в селото им и заявяват, че идеята му за сдружаване на земеделските стопани в кооперативни сдружения много им допада и имат намерение да основат подобно земеделско сдружение в родното си село. Затова отишля при него да получат съвети как практически да съществува тази идея. Самият Тодор Влайков нямал богат опит. Познанията си за кооперативните сдружения той получил от руски книги и брошюри по аграрния въпрос. И тъй като земеделските стопани в България имали нужда преди всичко от кредитни

Правилник и печат на първата българска кооперация

Станчо Гърбев, първи председател на Мирковското взаимодавно спестовно земеделческо дружество "Орало"

Недялко Кюлафлиев, един от учредителите на дружество "Орало" и първи счетоводител

ване не само на учителство, но и на местните стопани в земеделски сдружения, каквито до тогава съществуват в някои европейски страни. На събрането освен учители присъстват и жители на селото. Направеното от него предложение възбудило интереса на присъщаващите. Не много след това Тодор Влайков бил посетен в дома си

дружества, той ги посъветвал да учредят кооперативно дружество в своето село. По този начин земеделските стопани от Мирково щели да се улеснят в сключването на заеми за своите стопански нужди от една страна и щели да бъдат подпомагани в развитието на земеделието в страната. След това Влайков поел ангажимента да из-

готви и проекта на бъдещото сдружение в с. Мирково. Той решил да се посъветва с Тодор Йончев - негов земляк, по професия агроном и добър педагог. След като изготвеният от двамата учители проект бил готов те посетили с. Мирково (27 юни 1890) и запознали жителите на селото с основните положения в него. Взето било ре-

шение учредяването на дружеството да се отложи за есента на същата година, за да могат жителите на селото да се запознаят по-добре с устава му.

26 октомври 1890 г. - учредяването на първата българска кооперация

На учредителното събрание на 26 октомври 1890 г. присъстват 54 души. Събрането било председателствано от Тодор Йончев, който обяснил задачите на дружеството и прочел предварително изготвения устав и протокол.

Учредителите одобряват устава, в който били очертани основните цели на сдружението: влогонабиране

и кредитиране на членовете; предоставяне на земеделски инвентар за ползване срещу минимален наем; доставка на земеделски семена и просвещаване на населението чрез организирани на вечерни, неделни или временни училища и др.

Според устава дружеството се ръководи от главен съвет и настоятелство. Председателят на настоятелството е и председател на дружеството. За председател е избран Станчо Цветков Гърбев, а за членове на настоятелството - Никола Сирачка, Павел Христов, Добри Караджов, Павел Лисев и Никола Козаров. На Тодор Йончев била поверена почетната длъжност да бъде ръководител на цялото дружест-

во и да го направлява, докато председателят и членовете на настоятелството поемат ръководството.

Два дни по-късно - на 28 октомври 1890 година се състояло събрание на главния съвет и настоятелство, които разгледали въпроса за наземане на канцелария, определяне формата на печата и счетоводните и деловодни книжа.

Три дни по-късно след учредяването на кооперацията броят на членовете ѝ нараства на 230 души. След създаването на дружеството, Тодор Йончев продължава да посещава с. Мирково и да оказва конкретна помощ на ръководството му.

Евелина КОСТАДИНОВА

Из учредителния протокол

Днес, двадесет и шести октомври хилядо осемстотин и деветдесета година, подписните жители на село Мирково, Пирдопска околия, Софийско окръжение, под поканата и под председателството на господина Тодор Йончев, инспектор на Пирдопското учебно окръжение, се събраха в помещението на тукашното основно първоначално училище и подгответи от една сказка, държана от казаното лице на двадесет и седми юли същата година за влиянието на земеделските дружества върху подобрението на земеделието ни, решихме единодушно да основем в селото си едно дружество под название Мирковско взаимодавно спестовно земеделческо дружество "Орало".

Председателят на учредителното събрание г-н Т. Йончев ни повторно представи вкратце целта на земеделското ни дружество.

* * *

Председателят след тези обяснения предложи да се запишат присъствуващи вече действителни членове, които да изберат съгласно приетия устав членове на настоятелството, главния съвет и счетоводителя (чл.38, буква б).

Записаха се петдесет и четири души за членове.

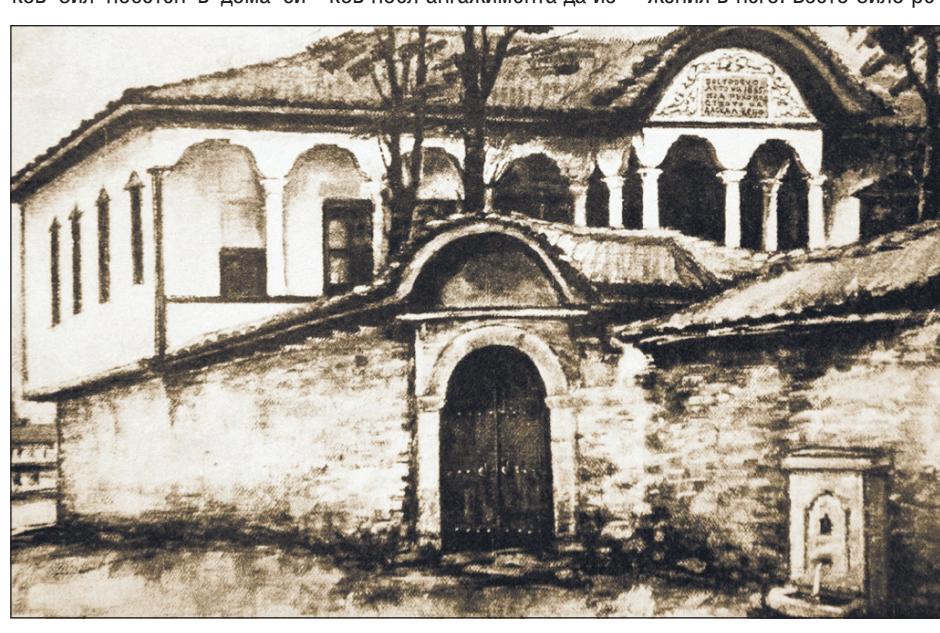
Преди да пристъпят членовете към избора на управляющите дружеството, г-н председателят обясни какви качества трябва да притежават лицата, на които ще се довери воденето на дружествените дела. Той препоръча да се избе-

рат за управляющи лица вече на възрастни години с известно безкористно минало, лица, които да се уважават от цялото население, опитни и в обществените работи безпристрастни. За счетоводителя да се избере лице честно, с добра гаранция и с неуморима деятелност. Г-н председателят припомни и още, че длъжността на настоятелите и главните съветници е почетна, следователно и безплатна, а само счетоводителят ще получава известно възнаграждение.

Из УСТАВА на Мирковското взаимодавно спестовно и земеделческо дружество "Орало"

Чл. 41. В случай че дружеството решда се разтури и прекрати дейността си, тогава то изплаща всички акции, връща всички вложени суми и дружествени заеми, изплаща лихвите им и ако след като се покрият всички дружествени разноски и загуби, остане никакъ сума налице, тогава тя се внася като дружествен фонд на съхранение в местната земеделческа каса или в Българската народна банка, докато се поднови това, или основе друго, с подобен устав, дружество, който фонд става собственост на новооснованото дружество. Архивата заедно с печата се предават на Мирковското общинско управление.

Забележка: Ако в разстояние на 15 години не се поднови дружеството, или не се основе друго с подобен устав, този фонд става собственост на Мирковското училищно настоятелство за в полза на училището.

Училището, построено през 1865 г., в което е учредена първата българска кооперация